

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

SAHÎH ÂŞÛRÂ FIKHI

Abdullâh Saîd el-Müderris

Ücretsiz PDF Kitap Arsiyi - <https://rantey.org>

Tevhid-i Davet

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ
مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ
فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا
عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، أَمَّا بَعْدُ:

SAHÎH ÂŞÛRÂ FIKHI

MUKADDİME:

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın ismiyle...

Hamd, -âlemlerin Rabbi olan- Allâh'a mahsustur. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. O'nun hidâyete erdirdiğini hiç kimse saptıramaz, saptırdığını ise hiç kimse hidâyete erdiremez. Şehâdet ederim ki, Allâh'tan başka ibâdete lâayk hiçbir ilâh yoktur. Ve yine şehâdet ederim ki, Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem O'nun kulu ve Rasûlüdür... Bundan sonra:

Bilinmelidir ki! Muharrem ayı, Allâh'ı Teâlâ'nın kendisine kıymet verdiği ve Nebîsi sallallâhu aleyhi ve sellem'in “**Şehrullâh**” olarak isimlendirdiği bir aydır... Bu ayda bulunan Âşûrâ günü ise hâsseten önemli ve kıymetli bir gün olarak bildirilmiştir...

Bu sebeble Müslümanların bu aya önem vermeleri hâsseten Âşûrâ gününde oruçlu olmaları sünnetin gösterdiği ve belirlediği bir ameldir.

Ancak her bir amelin fiilinden önce onun fıkhı hakkında bilgi sâhibi olmak kaçınılmaz bir gerekliliktir. İşte

bu gerekliliğe binaen “**SAHÎH ÂŞÛRÂ FIKHÎ**” ismini verdiğim bu risâleyi kaleme almayı uygun gördüm. Amacım Müslüman kardeşlerime Âşûrâ fikhî ile alakalı olarak sahîh sünneti sunabilmek ve onların bu konuda işlerini kolaylaştırarak sonuca kısa yoldan ulaşmalarını sağlamaktır.

Yardım ve başarı, izzet ve Şeref Allâh'tandır.

Abdullâh Saîd el-Müderriş.

2013m./1435h.

MUHARREM AYININ ÖNEMİ VE FAZİLETİ:

Allâh Subhânehu Teâlâ'nın Muharrem ayı, büyük ve mübârek; önemli ve çok faziletli bir aydır. Muharrem ayı, hicrî senenin ilk ayı ve haram aylarından birisidir. Nitekim Allâh'ı Teâlâ, haram aylar hakkında söyle buyurmuştur:

﴿إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ

يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ

فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ﴾

“Şüphesiz, Allâh'ın gökleri ve yeri yarattığı günkü hükmünde (ve Levh-i Mahfuz'da yazılı olduğu), ayların sayısı on iki ay olup bunlardan dördü haram aylardır. İşte dosdoğru dîn budur. O halde bunlarda nefislerinize zulmetmeyin.” (Tevbe: 9/36)

Ebû Bekra radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

﴿عَنْ ابْنِ أَبِي بَكْرَةَ، عَنْ أَبِي بَكْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «إِنَّ الزَّمَانَ قَدْ اسْتَدَارَ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ خَلَقَ اللَّهُ

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، السَّنَةُ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا، مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ،
ثَلَاثَةٌ مُتَوَالِيَاتٌ: ذُو الْقَعْدَةِ، وَذُو الْحِجَّةِ، وَالْمُحَرَّمُ، وَرَجَبُ شَهْرٍ

مُضَرَّ الَّذِي بَيْنَ جُمَادَى وَشَعْبَانَ ﴿١٦٧٩﴾ [حديث صحيح: رواه البخارى (٣١٩٧) ومسلم

[... (١٦٧٩)]

“Zaman, Allâh’ın gökleri ve yeri yarattığı gündeki sıraya göre sürüp gitmiştir (o da her yılın on iki ay, her ayın da yirmi dokuz ilâ otuz gün arasında olmasıdır). (Kamerî) yıl, on iki aydır. Bunlardan dördü haram aylardır. Üçü birbiri ardınca gelir. (Bu aylar:) Zilkâde, Zilhicce, Muharrem ve Cumâdâ ile Sa’ban arasındaki Mudar’ın Recebi’dir.” [(SAHÎH HADÎS:) Buhârî (3197); Müslim (1679)...]

Îmâm Katâde rahîmehullâh, yukarıdaki âyetlerin tefsirinde şöyle demiştir: “Şüphesiz ki Allâh’u Teâlâ, kulları arasından seçkin kimseleri seçmiştir. Nitekim: Melekler arasından elçileri seçmiştir. İnsânlar arasından elçileri (rasûllerini) seçmiştir. Sözler arasından zikrini seçmiştir. Yeryüzünden mescidleri seçmiştir. Aylar arasından Ramazan ve haram ayları seçmiştir. Günler arasından Cumâ gününü seçmiştir. Geceler arasından Kadir gecesini seçmiştir. O halde Allâh’u Teâlâ’nın yücelttiğini siz de yüceltin, O’nun tâzim gösterdiklerine siz de tâzim gösterin. Çünkü anlayış ve akıl sâhibleri, Allâh’u Teâlâ’nın yücelttiği ve tâzim gösterdiği şeylerden başkasını yüceltmez ve tâzim göstermez.”¹

¹ İbn Kesîr, Tefsîru Kur’ânî’l-Azîm: 4/131.

Ebû Hureyre radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

﴿عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَفْضَلُ الصَّيَامِ، بَعْدَ رَمَضَانَ، شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمُ، وَأَفْضَلُ الصَّلَاةِ، بَعْدَ الْفَرِيضَةِ، صَلَاةُ اللَّيْلِ﴾» [(حديث صحيح: رواه البخارى

[... (۱۱۶۳) وأبو داود (۲۴۲۹)...]

“Ramazandan sonra en faziletli oruç, Allâh’ın ay’ı olan Muharrem’de tutulan oruçtur. Farz namazdan sonra en faziletli namaz gece namazıdır.” [(SAHÎH HADÎS:) Buhârî (1163); Ebû Dâvud (2429)...]

İfâde edildiği üzere, Muharrem ayı, hicrî senenin ilk ayıdır. Dört haram aydan birisidir. Şehrullâh’dır yani Allâh’ın ayı’dır... Kısacası bu ay, Allâh’ın değerli kıldığı bir aydır. Hiç şüphesiz Allâh’ın değerli kıldığı şey, yer ve gök ehline de değerlidir. Allâh’ın değerli kıldığına kıymet vermek ise mü’minlerin vazifesidir. Bu sebeble bu aya hürmet ederek Rabbimiz Allâh Azze ve Celle’ye çokça ibâdet etmeğe gayret etmek gereklidir. Muvaffakiyet Allâh’tandır.

AŞÛRÂ ORUCUNUN MEŞRULUĞU:

Âşûrâ günü oruç tutmak, ittifakla dînen meşru olan meşhur bir ibâdetdir. Bu orucu, geçmiş Mekke müşrikleri ve Medîne Yahûdileri dahi biliyor ve tutuyorlardı. Nitekim İmâm Nevevî rahîmehullâh şöyle demiştir: “Âşûrâ günü câhiliye devrinde Kureyş kâfirleri tarafından da başkalarınca da, Yahûdiler tarafından da oruçlu geçirilen bir gündü. İslâm da bu günün orucunu te’kid ederek geldi. Daha sonra bu günün orucu o zamanki te’kidden daha hafif bir şekilde kalmaya devam etti.”² Âişe radîyallâhu anhâ’dan rivâyet edildiğine göre, o, şöyle demiştir:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: كَانَتْ قُرَيْشٌ تَصُومُ عَاشُورَاءَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصُومُهُ، فَلَمَّا هَاجَرَ إِلَى الْمَدِينَةِ، صَامَهُ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ، فَلَمَّا فُرِضَ شَهْرُ رَمَضَانَ قَالَ: «مَنْ شَاءَ صَامَهُ وَمَنْ شَاءَ تَرَكَهُ» [(حديث صحيح):

رواه البخارى (٢٠٠٢) ومسلم (١١٢٥) ...]

“Câhiliye devrinde Kureyş Âşûrâ günü oruç tutarlardı. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem de o günde oruç tutardı. Medîne’ye hicret edince bu orucu yine tuttu ve tutulmasını emir buyurdu. Ramazan ayı (oruğu) farz kılınınca: ‘Âşûrâ orucunu isteyen tutar, isteyen terk eder’ buyurdular.” [(SAHÎH HADÎS:) Buhârî (2002); Müslim (1125)...]

² el-Minhâc Şerhu Sahîhi'l-Müslim: 8/9.

Hadîs-i şerîfte ifâde edildiği üzere, câhiliye devrinde Kureyş müşrikleri Âşûrâ günü oruç tutarlardı. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem de o günde oruç tutuyordu. Kendisine nübüvvet verilip Medine'ye hicret ettikten sonra da, Ramazan orucu farz kılınmaya kadar bu orucu tutmuş ve emretmiştir...

İbn Abbâs radîyallâhu anhumâ'dan rivâyet edildiğine o, şöyle demiştir:

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، لَمَّا قَدِمَ الْمَدِينَةَ، وَجَدَهُمْ يَصُومُونَ يَوْمًا، يَغْنِي عَاشُورَاءَ، فَقَالُوا: هَذَا يَوْمٌ عَظِيمٌ، وَهُوَ يَوْمٌ نَجَّى اللَّهُ فِيهِ مُوسَى، وَأَغْرَقَ آلَ فِرْعَوْنَ، فَصَامَ مُوسَى شُكْرًا لِلَّهِ، فَقَالَ «أَنَا أُولَى بِمُوسَى مِنْهُمْ» فَصَامَهُ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ [(حديث صحيح:) رواه البخاري (٢٠٠٤) ومسلم (١١٣٠) ...]

“Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem Medine'ye gelince Yahudilerin Âşûrâ günü oruç tuttuğunu gördü. Onlara: ‘Bu nedir?’ diye sordu. Yahûdiler: ‘Bu büyük bir gündür. Allâh İsrailoğullarını düşmanlarından bu gün kurtardı, bu sebeble Mûsâ bugün oruç tuttu’ dediler. Bunun üzerine Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem: ‘Ben Mûsâ’ya (Mûsâ’nın yaptığını yapmaya) sizden daha layığım’ dedi. O gün oruç tuttu ve Âşûrâ gününde oruç tutulmasını emretti.” [(SAHÎH HADÎS:) Buhârî (2004); Müslim (1130) ...]

Hadîs-i şerîfte ifâde edildiği üzere, Nebî sallallâhu

aleyhi ve sellem Medine'ye hicret edince Yahûdilerin Âşûrâ gününde oruç tuttuklarını görmüştür. Kendisi de “*Ben Mûsâ'ya (Mûsâ'nın yaptığını yapmaya) sizden daha layığım*” diyerek bu günde oruç tutmuş ve Ramazan orucu farz kılınıncaya kadar tutulmasını emretmiştir. Ramazan orucu farz kılınıncaya “*Âşûrâ orucunu isteyen tutar, isteyen terk eder*” buyurarak Âşûrâ orucunun tamamen kaldırılmadığı müstehab olarak dînen meşru olduğunu beyân etmiştir.

AŞÛRÂ GÜNÜNÜN FAZİLETİ:

Âşûrâ günü oruç tutmanın fazileti hakkında birçok rivâyet zikredilmiştir. Onlardan bazıları şöyledir:

İbn Abbâs radîyallâhu anhumâ'dan rivâyet edildiğine göre o, şöyle demiştir:

﴿عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: «مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَحَرَّى صِيَامَ يَوْمٍ فَضَّلَهُ عَلَى غَيْرِهِ إِلَّا هَذَا الْيَوْمَ، يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَهَذَا الشَّهْرُ يَعْنِي شَهْرَ رَمَضَانَ﴾» [حديث صحيح: رواه البخارى (٢٠٠٦) ومسلم (١١٣٢) ...]

“Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'i (sevabını elde etmek ve teşvik etmek için) bu Âşûrâ günü orucu ile Ramazan ayı orucunun dışında, üstün tuttuğu başka bir günün orucunun fazîletini ararken görmedim.” [(SAHÎH HADİS:) Buhârî (2006); Müslim (1132)...]

Ebû Kâtade radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre o, şöyle demiştir:

﴿عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، سُئِلَ عَنْ صَوْمِ يَوْمِ عَاشُورَاءَ؟ فَقَالَ: «يُكَفِّرُ السَّنَةَ الْمَاضِيَةَ»﴾ وَفِي لَفْظٍ: ﴿«صِيَامُ يَوْمِ عَاشُورَاءَ، أَحْتَسِبُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ»﴾ [حديث صحيح: رواه مسلم (١١٦٢) وابن ماجه (١١٧٠) ...]

“Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem’e Âşûrâ günü oruç tutmanın hükmü hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur: Geçmiş senenin -küçük- günâhlarına kefaret olacağını umuyorum.” Diğer bir rivayet şöyledir: *“Allâh’ın Âşûrâ günü orucunu, gelecek senenin -küçük- günâhlarına kefaret kılacağını umuyorum.”* [(SAHÎH HADÎS:) Müslim (1162); İbn Mâce (1170)...

Hadîs-i şerifte geçen *“geçmiş senenin günâhlarına kefaret olacağını umuyorum”* cümlesiyle Âşûrâ orucunun küçük günâhlara kefaret olacağı kastedilmiştir. Nitekim konuyla alakalı olarak Şeyhu’l-İslam İbn Teymiye rahîmehullâh şöyle demiştir: *“Abdestin, namazın, ramazan, arefe ve Âşûrâ oruçlarının kefareti (günâhları affettirmesi), sadece küçük günâhlara hastır.”*³ Zîrâ büyük günâhların affi onlardan tevbe etmekle gerçekleşir.

İfâde edildiği üzere Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem, Allâh Azze ve Celle’nin değer vermesiyle bu güne hürmet ederek Âşûrâ günü oruç tutmuş ve tutulması için ümmetini de teşvik etmiştir. Bu günde tutulan oruçların geçmiş ve gelecek senenin küçük günâhlarına kefaret olacağını umduğunu beyân etmiştir.

³ el-Fetâvâ’l-Kubrâ: 5/344.

ÂŞÛRÂ GÜNÜNDE ORUÇ TUTMANIN HÜKMÜ:

Âşûrâ günü oruç tutmak, sahîh delillerin sârih delâletiyle ittifakla müstehâbtır.⁴ Nitekim Âişe radîyallâhu anhâ'dan rivâyet edildiğine göre, o, şöyle demiştir:

﴿عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: كَانَتْ تُرِيشُ تَصُومُ عَاشُورَاءَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصُومُهُ، فَلَمَّا هَاجَرَ إِلَى الْمَدِينَةِ، صَامَهُ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ، فَلَمَّا فُرِضَ شَهْرُ رَمَضَانَ قَالَ: «مَنْ شَاءَ صَامَهُ وَمَنْ شَاءَ تَرَكَهُ»﴾ [حَدِيثٌ صَحِيحٌ]

رواه البخارى (٢٠٠٢) ومسلم (١١٢٥)...

“Câhiliye devrinde Kureyş Âşûrâ günü oruç tutarlardı. Rasûlullâh sallâllâhu aleyhi ve sellem de o günde oruç tutardı. Medine'ye hicret edince bu orucu yine tuttu ve tutulmasını emir buyurdu. Ramazan ayı (oruca) farz kılınınca: 'Âşûrâ orucunu isteyen tutar, isteyen terk eder' buyurdular.” [(SAHÎH HADÎS:) Buhârî (2002); Müslim (1125)...]

İbn Ömer radîyallâhu anhumâ'dan rivâyet edildiğine göre, o, şöyle demiştir:

﴿عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: كَانَ عَاشُورَاءَ

⁴ el-Minhâc Şerhu Sahîhi'l-Müslim: 8/4.

يَصُومُهُ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ، فَلَمَّا نَزَلَ رَمَضَانُ قَالَ: «مَنْ شَاءَ صَامَهُ،

وَمَنْ شَاءَ لَمْ يَصُومْهُ» ﴿[(حديث صحيح:) رواه البخارى (٤٥٠١) ومسلم (١١٣٦)...]

“Câhiliye devri insânları Âşûrâ günü oruç tutarlardı. Ramazan orucu farz kılınınca Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: ‘Dileyen Âşûrâ orucunu tutsun dileyen tutmasın.’” [(SAHÎH HADÎS:) Buhârî (4501); Müslim (1126)...]

Yukarıdaki her iki hadiste de ifâde edildiği üzere cahiliye devri insânları Âşûrâ günü oruç tutarlardı. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem de peygamberliğinden önce ve sonra bu gün oruç tutmuş ve bu orucu Ramazan orucu farz kılınmaya kadar emretmiştir. Ramazan orucu farz kılınınca artık onu emretmekten vazgeçmiş *“Dileyen Âşûrâ orucunu tutsun dileyen tutmasın”* buyurmuştur. Bu da göstermektedir ki, Âşûrâ günü oruç tutmak farz veya haram değil, bilâkis müstehâbtır.

Muâviye İbn Ebû Süfyân radiyallâhu anh’dan rivâyet edildiğine göre, o, hac yaptığı yıl Âşûrâ gününde minberde şöyle demiştir:

﴿عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، يَوْمَ عَاشُورَاءَ
عَامَ حَجِّ عَلَى الْمِنْبَرِ يَقُولُ: يَا أَهْلَ الْمَدِينَةِ أَيْنَ عُلَمَاؤُكُمْ؟
سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، يَقُولُ: «هَذَا يَوْمٌ
عَاشُورَاءَ وَلَمْ يَكْتُبِ اللَّهُ عَلَيْكُمْ صِيَامَهُ، وَأَنَا صَائِمٌ، فَمَنْ شَاءَ،

فَلْيَصُمْ وَمَنْ شَاءَ، فَلْيَفْطِرْ)) [(حديث صحيح): رواه البخارى (٢٠٠٣) ومسلم (١١٣٩) ...]

“Ey Medineliler! Âlimleriniz nerede? Ben Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’in şöyle dediğini işittim: ‘Bu gün Âşûrâ günüdür. Allâh bu günün orucunu farz kılmamıştır. Ancak ben oruçluyum. Dileyen oruç tutsun, dileyen tutmasın.’” [(SAHÎH HADÎS:) Buhârî (2003); Müslim (1129)...]

Îmâm Nevevî’nin zikrettiği üzere, Muâviye radîyallâhu anh, Âşûrâ günü oruç tutmanın farz veya haram veyahut mekruh olduğunu söyleyenleri işitmiştir. Bu söylenenleri red etmek ve hakkı beyân etmek için Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’den işittiği bu hadisi rivâyet etmiştir.

Hadîs-i şerîf gayet açıktır. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem *“Allâh bu günün orucunu farz kılmamıştır”* buyruğu ile bu orucun farz olmadığı, *“Ancak ben oruçluyum. Dileyen oruç tutsun, dileyen tutmasın”* buyruğu ile de bu orucun müstehab olduğu beyân etmiştir.

Bu ve benzeri rivâyetlerin açık delâletiyle Âşûrâ orucunun hükmü, müstehâb olarak sâbit olmuştur. Ümmetin görüş sâhibi imâmları da Âşûrâ orucunun farz değil de, müstehâb olduğu hakkında icmâ etmişlerdir.⁵

AŞÛRÂ GÜNÜ HANGİ GÜNDÜR?

Âşûrâ günü, ümmetin cumhurunun üzerinde olduğu

⁵ Bak: Fethu’l-Bârî Şerhu Sahîhi’l-Buhârî: 4/246; el-Minhâc Şerhu Sahîhi’l-Müslim: 8/5.

görüŖe göre, Muharrrem ayının onuncu günüdür. Nitekim İmâm Nevevî rahîmehullâh, bu hususta şöyle demiştir: “*Selef ve halefin âlimlerinden büyük çoğunluğun görüşüne göre, Âşûrâ Muharrem'in onuncu günüdür. Bu görüşte olanlar arasında Saîd el-Museyyeb, Hasan-ı Basrî, Mâlik, Ahmed, İshâk ve daha pek çok kimse vardır. Hadîslerin zâhiri ve Âşûrâ lafzının gereği de budur...*”⁶

Ebû Gatafân bin Taff el-Mürri'den rivâyet edildiğine göre, o, şöyle demiştir:

﴿عَنْ أَبِي غَطَفَانَ بْنِ طَرِيفِ الْمُرِّيِّ، يَقُولُ: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، يَقُولُ: حِينَ صَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ يَوْمٌ تُعْظَمُهُ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «فَإِذَا كَانَ الْعَامُ الْمُقْبِلُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ صُمْنَا الْيَوْمَ التَّاسِعَ» قَالَ: فَلَمْ يَأْتِ الْعَامُ الْمُقْبِلُ، حَتَّى تُوفِّيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ﴾ [(حديث صحيح) رواه مسلم (١١٣٤) وأبو داود (٢٤٤٥)...]

“*Ben İbn Abbâs radîyallâhu anhumâ'ynı şöyle derken dinledim: Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem Âşûrâ günü oruç tutup, o günde oruç tutulmasını emredince ashâb şöyle dediler: ‘Ey Allâh'ın Rasûlü! Gerçek şu ki bu Yahûdilerle Hristiyanların tazim*

⁶ el-Minhâc Şerhu Sahîhi'l-Müslim: 8/12.

ettikleri bir gündür.’ Bu sefer Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem: ‘İnşaallâh gelecek sene biz dokuzuncu günü de oruç tutarız’ buyurdu. Ama gelecek sene (Âşûrâ gelmeden) Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem vefât etti.” [(SAHÎH HADÎS:) Müslim (1134); Ebû Dâvûd (2445)...]

İmâm Nevevî rahîmehullâh, bu hadîsin şerhinde şöyle demiştir: “İbn Abbâs’ın rivâyet ettiği hadîs, Âşûrâ orucunun dokuzuncu gün olduğu görüşünü red etmektedir. Çünkü bu hadiste Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem, Âşûrâ günü oruç tutardı. Yahûdilerle Hristiyanların bugün oruç tuttıkları söylenince Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem: ‘Gelecek sene dokuzuncu günü oruç tutacağını haber verdi’ denilmektedir. İşte bu hadîs, onun ilkin oruç tuttuğu Âşûrâ orucunun dokuzuncu gün olmadığı hususunda açık bir ifâdedir. O halde âşûrânın onuncu gün olduğu kesin olarak tayin edilmiş olmaktadır.”⁷

İbn Abbâs radîyallâhu anhumâ’dan rivâyet edildiğine göre, o, şöyle demiştir:

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: «أَمَرَ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِصَوْمِ عَاشُورَاءَ يَوْمِ عَاشِرٍ» [حديث
صحيح؛ رواه الترمذی (۷۵۵)...]

“Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem (Muharrem’in) onuncu günü olan Âşûrâ orucunu tutmayı emretti.” [(SAHÎH HADÎS:) Tirmizî (755)...]

⁷ el-Minhâc Şerhu Sahîhi'l-Müslim: 8/12.

Bu hadîs-i şerîf, Âşûrâ gününün Muharrem'in onuncu günü olduğu hakkında açık nasıttır. Nitekim İmâm İbn Kudame rahîmehullâh şöyle demiştir: *"Âşûrâ, Muharrem'in onuncu günüdür. Bu, Saîd bin el-Museyyib ve Hasan Basrî'nin görüşüdür. Bunun delîli İbn Abbas radîyallâhu anhumâ'dan rivâyet ettiği hadistir..."*⁸

Açıklandığı üzere Âşûrâ gününün hangi gün olduğuyula alakalı sağlam ve doğru olan görüş, onun Muharrem'in onuncu günü olduğudur.

⁸ el-Muğni: 3/177-178.

TÂÛSÂ GÜNÜ VE ORUCU:

Tâûsâ, Muharrem ayının dokuzuncu günüdür. Nitekim İmâm Nevevî rahîmehullâh, bu hususta şöyle demiştir: *“Âşûrâ, Muharrem’in onuncu günüdür. Tâsûâ ise, Muharrem’in dokuzuncu günüdür. Âlimlerin büyük çoğunluğu böyle demişlerdir. Bu, hadislerin zâhiri ve Âşûrâ lafzının kullanılmasının gereğidir. Lügat âlimlerince bilinen de budur.”*⁹

Muharrem’in onuncu günü olan Âşûrâ günüyle birlikte bu günde yani Tâûsâ gününde oruç tutmak, müstehaptır. Nitekim Ebû Gatafân bin Tafîf el-Mürri’den rivâyet edildiğine göre, o, şöyle demiştir:

﴿عَنْ أَبِي عَطْفَانَ بْنِ طَرِيفِ الْمُرِّيِّ، يَقُولُ: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، يَقُولُ: حِينَ صَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ يَوْمٌ تُعْظِمُهُ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «فَإِذَا كَانَ الْعَامُ الْمُقْبِلُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ صُمْنَا الْيَوْمَ التَّاسِعَ» قَالَ: فَلَمْ يَأْتِ الْعَامُ الْمُقْبِلُ، حَتَّى تُوفِّيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ﴾ [(حديث صحيح) رواه مسلم (١١٣٤) وأبو داود (٢٤٤٥) ...]

⁹ el-Mecmu Şerhu Muhezzeb: 6/383.

“Ben İbn Abbâs radîyallâhu anhumâ’ı şöyle derken dinledim: Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem Âşûrâ günü oruç tutup, o günde oruç tutulmasını emredince ashâb şöyle dediler: ‘Ey Allâh’ın Rasûlü! Gerçek şu ki bu Yahûdilerle Hristiyanların tazim ettikleri bir gündür. Bu sefer Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem: ‘İnşaallâh gelecek sene biz dokuzuncu günü de oruç tutarız’ buyurdu. Ama gelecek sene (Âşûrâ gelmeden) Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem vefât etti.” [(SAHİH HADİS:) Müslim (1134); Ebû Dâvûd (2445)...

Hadîs-i şerîfte ifâde edildiği üzere Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem Muharrem ayının onuncu günü olan Âşûrâ gününde oruç tutmuş ve şöyle demiştir: *“İnşaallâh gelecek sene biz dokuzuncu günü de oruç tutarız.”* Bu da göstermektedir ki, Muharrem ayının dokuzuncu günü olan Tâûsâ gününde de oruç tutmak müstehâbtır. Çünkü Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem, buna niyet etmiştir. Nitekim İmâm Şâfiî ile ashâbı, İmâm Ahmed, İmâm İshâk ve başkaları şöyle demişlerdir: *“Muharrem ayının dokuzuncu ve onuncu gününün birlikte tutulması müstehâbtır. Çünkü Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem onuncu günü oruç tutmuş ve dokuzuncu günü de tutmayı niyet etmiştir.”*¹⁰

Tâûsâ gününde oruç tutmanın hikmeti ile alakalı olarak İmâm İbn Hacer el-Askalânî rahîmehullâh şöyle demiştir: *“Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem’in dokuzuncu günü de oruç tutmaya niyet etmesinin mânâsı sadece dokuzuncu günü oruç tutmayacağına, aksine dokuzuncu*

¹⁰ el-Minhâc Şerhu Sahîhi'l-Müslim: 8/12.

güne onuncu günü de ekleyeceğine yorumlanır. Bunun da sebebi ise, ya (ayın 29 gün olmasından ve sayıda hata yapıp dokuzuncu günün onuncu gün sayılmasından endişe edildiğinde) ihtiyatlı olmak için, ya da Yahûdi ve Hristiyanlara muhalefet etmek içindir. Bu da en tercihli olan görüştür.”¹¹

Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem’in Tâûsâ günü de oruç tutmasının hikmeti, İbn Hacer el-Askalânî rahîmehullâh’ın tercih edilen görüş olarak ifâde ettiği üzere, Yahûdi ve Hristiyanlara muhalefet etmektir. Nitekim hadîs-i şerîfte şöyle buyurmuştur: *“İnşaa’llâh gelecek sene biz dokuzuncu günü de oruç tutarız.”*

Bununla birlikte sadece Âşûrâ günü oruç tutmak, efdal olan kaçırılmış olmakla beraber mekruh değildir. Nitekim Şeyhu’l-İslâm İbn Teymiyye rahîmehullâh şöyle demiştir: *“Âşûrâ günü orucu, bir senelik (küçük) günâhlara kefârettir ve onu sadece onuncu gün tutmak mekruh değildir.”¹²* İbn Hacer el-Heytemî rahîmehullâh ise şöyle demiştir: *“Sadece Âşûrâ günü oruç tutmakta bir sakınca yoktur.”¹³*

¹¹ Fethu’l-Bârî: 4/245.

¹² el-Fetâvâ’l-Kubrâ: 5/378.

¹³ Tuhfetu’l-Muhtâc: 3/455.

AŞÛRÂ GÜNÜNDE İŞLENEN BİD'ÂTLAR:

Âşûrâ günü ile ilgili olarak Râfizîler ve Nâsibîler olmak üzere iki fırka bid'âtlar çıkarmış ve bunları yaymışlardır. Bu konu hakkında Şeyhu'l-İslam İbni Teymiyye rahîmehullâh şöyle demiştir: *“Hüseyn'in - radîyallâhu anh- öldürülmesi sebebiyle şeytân insânlar arasında iki bid'ât çıkarmıştır: Âşûrâ gününde hüzünlenmek ve feryât etmek, yüze vurmak, bağırıp çağırmak, ağlamak ve kasideler okuma bid'âtı ile mutluluk ve sevincin paylaşılması bid'âtı. Yani, bazıları hüznünü, bazıları da sevincini ifâde etmiş ve sürme çekmek, gusletmek, ailesi için harcama yapmak, Âşûrâ günü için özel yemekler hazırlamak fikrini sevmeyi başlatmışlardır. Her bid'ât sapkınlıktır. Müslümanların dört imâmı ile onlardan başkalarından hiçbiri bunlardan birini (ne hüzün günü edinmeyi ne de sevinç günü edinmeyi) tasdik etmemiştir.”*¹⁴

İfâde edildiği üzere Hüseyin radîyallâhu anh'ın şehid edilmesiyle hüzünlenip yas tutarak bu minval üzere bid'âtlar çıkaranlar Râfizîler olup, Râfıza mezhebine mensub kimselerdir. Bunlar Şiâ'nın aşırılarıdır. Ebû Bekir radîyallâhu anh ve Ömer radîyallâhu anh'ın halifelliğini kabul ettiği için Zeyd bin Ali el-Hüseyin'i terk etmişler ve daha önce dedesinden yardımı esirgedikleri gibi, Kûfe'de yardımı ondan esirgemişlerdir. Böylece onlara Râfıza

¹⁴ Minhâcu's-Sünne: 4/554 vd.

denilmiştir. Bunlar Zeydiyye, İmâmiyye ve Keysâniyye olmak üzere üç gruba ayrılmışlardır. Bu üç grup da ayrıca kendi aralarında pek çok gruba ayrılmışlardır. Râfıza kelimesi, bazı âlimler tarafından Şiâ anlamında kullanılmıştır.

Hüseyin radîyallâhu anh'ın şehid edilmesiyle sevinenerek bu minval üzere bid'âtlar çıkarılar ise Nâsibîlerdir. Alî radîyallâhu anh'a ve Ehl-i Beyt'e karşı düşmanlık besleyen, onlara dil uzatan, söz ve hareketleriyle onlara eziyet eden, bununla da yetinmeyerek onların kâfir olduklarını söyleyip kanlarını akıtmayı helâl görenlerdir. Bunlar, Râfızîlerin karşıtlarıdır...

Şeyhu'l-İslam İbni Teymiyye rahîmehullâh bu iki fırka hakkında şöyle demiştir: *“Câhil ve zâlim olan bir tâife, ya inkârcı münâfık olduğu için, ya da sapık olduğu için, ehl-i beyt'e sevgi ve muhabbetlerini (sapıkça) gösterirler. Âşûrâ gününü, kendileri için mâtem, hüzn ve ağıt yakma günü edinirler. Bu tâife, Âşûrâ gününde yüzlere vurma, yakaları yırtma, câhiliye naraları atmalar, hüzn kasideleri okumalar gibi câhiliye sembollerini izhâr ederler. Bu tâifenin rivâyet ettiği haberlerde birçok yalan vardır. Bu haberlerde sadece keder ve hüznü yenilemek, taassupculuk yapmak, insânlar arasında husumet ve savaşı kızıştırmak, Müslümanların arasına fitne düşürmek ve bu vesileyle ilk Müslümanlara küfretmeyi bir araç edinmek vardır. Bunların şerrini ve Müslümanlara zararını, doğru konuşan hiç kimse sayamaz.*

Bu topluluğa karşı, Hüseyin'e ve onun âile halkına

düşman olan, fesâda fesadla, kötülüğe kötülükle ve bid'âta bid'âatla karşılık veren câhillerden Nâsibî mutassıb bir topluluk ortaya çıkmış, göze sürme çekme, kına yakma, âilenin nafakasını geniş tutma ve âdetin dışında yemekler pişirme gibi bayramlarda ve önemli münâsebetlerde yapılanlar gibi, sevinç ve mutluluk sembolü olan şeyleri Âşûrâ günü çıkarmışlardır. Bu tâife, Âşûrâ gününü kendisine bayram ve sevinç töreni edinir hâle gelmiş, diğer tâife (Râfızîler) ise kendisine mâtem töreni edinir hale getirmiş ve bu günde hüznün ve keder düzenlemiştir. Bu iki tâife de hatalıdır ve Sünnetin dışına çıkmıştır.”¹⁵

Şeyhu'l-İslam İbni Teymiyye rahîmehullâh, aşûrâ gününü sevinç ve neşe günü ilân edenler ve onlara bilerek yahut bilmeyerek tabii olanların Âşûrâ günü yaptıkları, göze sürme çekmek, boy abdesti almak, kına sürmek ve tokalaşmak, Âşûrâ tatlısı pişirmek, bu tatlıyı dağıtmak ve sevinç duymak gibi şeylerin hükmü kendisine sorulduğunda şöyle cevâb vermiştir: “Hamd, âlemlerin rabbi olan Allâh’a mahsustur. Ne Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem’den, ne de ashâbından bu konuda sahîh bir şey rivâyet olmuş, ne dört mezheb imâmı, ne başka âlimler bunu müstehâb saymışlar, ne de mutemet hadîs kitâblarının sâhiblerinden hiç kimse, Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem’den veya sahâbeden veyahut da tâbiînden bu konuda sahîh olsun, zayıf olsun, ne sahîh hadîs kitâblarında, ne sünenlerde, ne de müsnedlerde bir şey rivâyet etmiştir. Fazîletli üç dönemde bu

¹⁵ el-Fetâvâ'l-Kubrâ: 1/201 vd.

hadislerden hiçbir şey bilinmemektedir. Fakat bazı sonradan gelen âlimler, bu konuda şu hadisleri rivâyet etmişlerdir: 'Kim Âşûrâ günü gözlerine sürme çekerse, o yıl gözleri iltihap olmaz.' 'Kim Âşûrâ günü boy abdesti alırsa (yıkanırsa), o yıl hastalanmaz.' Buna benzer (uydurma) hadisler...

Âşûrâ günü namazının fazîletleri hakkında birtakım hadîsler rivâyet etmişlerdir. Âdem aleyhisselâm'ın tevbesinin Âşûrâ günü kabul olduğu konusunda birtakım hadisler rivâyet etmişlerdir. Nûh aleyhisselâm'ın gemisinin, Cudî dağının üzerine Âşûrâ günü yerleştiği konusunda birtakım hadîsler rivâyet etmişlerdir. Yusuf aleyhisselâm'ın, Yakub aleyhisselâm'a Âşûrâ günü cevâb verdiği konusunda birtakım hadisler rivâyet etmişlerdir. İbrâhîm aleyhisselâm'ın, ateşten Âşûrâ günü kurtarıldığı konusunda birtakım hadîsler rivâyet etmişlerdir. İsmâîl aleyhisselâm'ın bir koç ile kurban edilmekten Âşûrâ günü kurtarıldığı konusunda birtakım hadisler rivâyet etmişlerdir.

Yine, Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'e yalan ve iftira sayılan şu hadisi rivâyet etmişlerdir: 'Kim Âşûrâ günü âile halkına çokça infakta bulunursa (âile halkının nafakasını geniş tutarsa/ikramda bulunursa), Allâh da senenin diğer günlerinde onun nafakasını geniş tutar (bol rızık verir).'¹⁶

¹⁶ Mecmû'u'l-Fetâvâ: 25/299 vd.

MUKADDİME:

Açıklandığı üzere, Muharrem ayı Allâh'ü Teâlâ'nın ayıdır. Bu ayda bulunan Âşûrâ günü ise özel bir öneme sâhibtir. Bu ayda orucu çoğaltmak ve diğer ibâdetleri de arttırarak Allâh'ü Teâlâ'nın kıymetli kıldığı bu zaman dilimini değerlendirmek gereklidir. Bize verilen bu kısacık hayat süresinde Allâh'ü Teâlâ'nın değerli kıldığı Ramazan ve Muharrem gibi ayları; Arefe, Kadir ve Âşûrâ gibi günleri fırsat bilip, çokça ibâdete yönlenmek akıllı kimselerin mesleğidir. Her Müslüman ise akıl sâhibidir...

Rabbimden duam odur ki, cehâletin hayat tarzı haline geldiği ve dînin ise taklidi bilgilerden ibâret; atanın yahut örfün dayatmalarının olguları olarak görülmeye başlandığı bu zaman diliminde, kurtuluşun vesilesi olan kendileri övülmüş selef neslinin akîde ve fıkının âmili, mümessili ve muallimi olabilmek ve böylece de Müslüman kardeşlerime üst seviyede faydalı olabilmektir.

Hamd âlemlerin rabbi olan Allâh'a mahsustur. Salât ve selâm yaratılmışların en hayırlısı Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'in, âlinin ve ashabının üzerine olsun.

İÇİNDEKİLER:

SAHÎH ÂŞÛRÂ FIKHI	3
MUKADDİME:.....	3
MUHARREM AYININ ÖNEMİ VE FAZİLETİ:.....	5
AŞÛRÂ ORUCUNUN MEŞRULUĞU:	8
AŞÛRÂ GÜNÜNÜN FAZİLETİ:.....	11
ÂŞÛRÂ GÜNÜNDE ORUÇ TUTMANIN HÜKMÜ:	13
AŞÛRÂ ORUÇU HANGİ GÜNDÜR?	15
TÂÛSÂ GÜNÜ VE ORUCU:	19
AŞÛRÂ GÜNÜNDE İŞLENEN BİD'ÂTLAR:	22
MUKADDİME:.....	26
İÇİNDEKİLER:.....	27

“Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem’e âşûrâ günü oruç tutmanın hükmü hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur: Geçmiş senenin -küçük- günâhlarına kefâret olacağını umuyorum.” Diğer bir rivayet şöyledir: “Allâh’ın âşûrâ günü orucunu, gelecek senenin -küçük- günâhlarına kefâret kılacağını umuyorum.” [Müslim (1162); İbn Mâce (1170)...]